

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

Затверджено на засіданні кафедри економіки,
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Завідувач кафедри ID 11012
протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Економіка туризму Обов'язковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 241 Готельно-ресторанна справа Освітньо-професійна програма «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ 5,6 семестр / 3 курс
Науково-педагогічний працівник	ID 11012, професор, доктор економічних наук, професор кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Профайл НПП	
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5723
Консультації	Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Програму освітнього компонента «Економіка туризму» було створено за освітньою програмою «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»

Освітній компонент належить до циклу базових.

Потреба у вивченні ОК «Економіка туризму» обумовлена тим, що процес післявоєнного відновлення економічної системи України торкнеться практично кожного елемента економіки та суспільства. Незважаючи на важку післявоєнну ситуацію з туризмом, він повинен бути важливою частиною стратегії економічного відновлення. Зокрема, включення розвитку туризму до програм післявоєнної відбудови, ведення переговорів з міжнародними інвесторами щодо їх входження в Україну, підготовка масштабних маркетингових кампаній на зовнішні ринки, розробка туристичних програм, відновлення туристичної інфраструктури, популяризація нестандартних форм туризму, відкриття туристичних офісів в інших країнах - це головні пріоритети повоєнного відновлення сфери туризму в Україні.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою освітнього компонента є: ознайомлення здобувачів вищої освіти з найважливішими питаннями, пов'язаними із міжнародним туризмом, поглиблення і розширення теоретичних знань про особливості організації, функціонування і перспективи розвитку міжнародного туризму і місця України на його ринку, основи методології вивчення світових туристичних потоків, тенденцій їх формування, набуття здобувачами практичних професійних компетенцій з організації інституційного регулювання розвитку міжнародного туризму, формування спеціальних знань по організації міжнародної туристичної діяльності, вивчення міжнародного туризму як форми зовнішньоекономічної діяльності, територіальної організації міжнародного туристичного господарства, умов і особливостей його розвитку для практичної діяльності за фахом.

Завданнями вивчення освітнього компонента є теоретична і практична підготовка здобувачів з таких питань:

- формування та уніфікації термінології в сфері міжнародного туризму;
- організації статистичного обліку та спеціальних туризмознавчих спостережень;
- діяльності міжнародних туристичних організацій;
- визначення особливостей формування туристичної пропозиції в умовах глобалізації;
- досвіду зарубіжних країн у побудові організаційних структур управління туристичною сферою;
- підходів до класифікації та сегментування туристичних ринків світу;
- аналіз сучасного стану та перспектив розвитку найважливіших секторів міжнародної індустрії туризму;
- специфічних особливостей та умов виходу України на міжнародний ринок туризму.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі **повинні:**

знати:

- характеристики впливу різних груп факторів на особливості функціонування та розвитку світової готельної та туристичної галузей;
- методологію статистичного обліку світових туристичних потоків;
- різновиди національних туристичних адміністрацій та умови їх діяльності в країнах світу.
- класифікаційні ознаки світових ринків готельних і туристичних послуг;
- принципову схему взаємодії суб'єктів світового туристичного ринку;

вміти:

- знаходити причинно-наслідкові зв'язки між явищами та процесами на світовому туристичному ринку;
- користуватися статистичними базами даних, що відображають динаміку світових туристичних потоків;
- здійснювати дослідження глобального та регіональних ринків туристичних послуг.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності та туристичної індустрії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного, ресторанного та туристичного бізнесу, та відстежувати зміни.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності та туризму, навички взаємодії.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності та туристичної індустрії.

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу;

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанних та туристичних послуг, а також суміжних наук.

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.

РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

РН 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.

РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

туристичного бізнесу.

РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

РН 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

- Адаптивність та резилієнтність
- Крос-культурна комунікація
- Системне та критичне мислення
- Прийняття рішень
- Робота в команді

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

- забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
- сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх;
- створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям;
- сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях;
- зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Практичне заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин (денна форма)	62	62	176	300/10 кр.

Підсумковий контроль – іспит

6. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять відбувається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок розуміння соціально-економічних процесів в суспільстві, дотримується студентоцентризований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

При опануванні освітнього компоненту слід дотримуватись академічної доброчесності. У ЗВО визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітнього компоненту. ЗВО популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

(безкоштовні програми перевірки на плагіат, програма «StrikePlagiarism»).

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній/інформальній освіті регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в МДПУ (<https://surli.cc/mjvuka>).

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

7.1. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Модуль 1. Міжнародний туризм						
26	Тема №1. Міжнародний туризм як форма міжнародних економічних відносин	Лекція (6 год.) Практичне заняття (6 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-8, 11, 15, 19	Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання		Впродовж навчального семестру
24	Тема №2. Середовище міжнародного туристичного бізнесу та тенденції його розвитку	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-4, 7,8	Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання		Впродовж навчального семестру
28	Тема №3. Суб'єкти міжнародного туристичного бізнесу.	Лекція (6 год.) Практичне заняття (6 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-3, 8	Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання, (тести)		Впродовж навчального семестру

24	Тема №4. Туристичний продукт як складова пропозиції в міжнародному туристичному бізнесі	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (16 год.)	1-6, 8	Скласти презентацію Виконати завдання з контролю знань		Впродовж навчального семестру
26	Тема №5 Регулювання міжнародного туристичного бізнесу на національному та світовому рівні.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (18 год.)	1-7, 11, 13-15	Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання (тести)		Впродовж навчального семестру
26	Тема №6. Організаційні засади створення та діяльності туристичного підприємства.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (18 год.)	1-7, 9, 11-16	Скласти презентацію		Впродовж навчального семестру
26	Тема №7. Особливості організації співпраці туристичного підприємства з постачальниками послуг	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (18 год.)	1-4, 6-8	Виконати завдання з контролю знань		Впродовж навчального семестру
Модуль II_ Туристичне краєзнавство						
20	Тема 1. Туристичне країнознавство як наука. Сучасна система країн світу.	Лекція (4 год.) Практичне заняття (6 год.) Самостійна робота (10 год.)		Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання		Впродовж навчального семестру

16	Тема 2. Сучасні світові процеси	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)		Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання		Впродовж навчального семестру
20	Тема 3. Країни Європи	Лекція (6 год.) Практичне заняття (6 год.) Самостійна робота (8 год.)		Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання		Впродовж навчального семестру
16	Тема 4: Федеративна Республіка Німеччини	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)		Скласти презентацію Виконати завдання з контролю знань		Впродовж навчального семестру
16	Тема 5: Італія (Італійська Республік)	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)		Ознайомитись з матеріалами, виконати завдання		Впродовж навчального семестру
16	Тема 6: Велика Британія (Об'єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)		Скласти презентацію		Впродовж навчального семестру
16	Тема 7: Франція	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (8 год.)		Виконати завдання з контролю знань		Впродовж навчального семестру

7.2 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Назва теми	Зміст лекції
Модуль 1. Міжнародний туризм	
ТЕМА 1: МІЖНАРОДНИЙ ТУРИЗМ ЯК ФОРМА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	1. Понятійний апарат міжнародного туристичного бізнесу 2. Види міжнародного туризму. 3. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму. 4. Вплив світових глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туристичного бізнесу. 5. Соціально-економічна роль туризму. 6. Фактори розвитку міжнародного туризму.
ТЕМА 2. СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ЙОГО РОЗВИТКУ	1. Умови та чинники розвитку міжнародного туризму 2. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі 3. Діяльність ТНК на світовому туристичному ринку 4. Прогноз розвитку міжнародного туризму.
ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	1. Постачальники туристичних послуг. Діяльність компаній, що забезпечують перевезення туристів 2. Заклади розміщення туристів 3. Заклади харчування туристів 4. Діяльність екскурсійних бюро та компаній, які пропонують туристичні атракції 5. Діяльність посередників в міжнародному туризмі
ТЕМА 4. ТУРИСТИЧНИЙ ПРОДУКТ ЯК СКЛADOVA ПРОПОЗИЦІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	1. Сутність та особливості турпродукту 2. Поняття та види туристичних послуг 3. Структурні складові туристичного продукту 4. Життєвий цикл туристичного продукту
ТЕМА 5. РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА СВІТОВОМУ РІВНІ	1. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності. 2. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність. 3. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні. 4. Державні органи регулювання туризму в Україні.
ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	1. Організаційний аспект створення туристичної фірми. 2. Порядок державної реєстрації та особливості оподаткування діяльності фізичної особи підприємця. 3. Порядок державної реєстрації юридичної особи та особливості оподаткування. 4. Банківська гарантія для турагента і туроператора: основні аспекти та тарифи.

ТЕМА 7. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СПІВПРАЦІ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА З ПОСТАЧАЛЬНИМИ ПОСЛУГ	1. Критерії оцінки та відбору ділових партнерів та постачальників. 2. Особливості співпраці з зовнішніми туроператорами. 3. Організація співпраці з готелями, санаторно-курортними комплексами та іншими засобами розміщення туристів. 4. Особливості організації співпраці з транспортними компаніями. 5. Організація співпраці зі страховими компаніями. 6. Особливості співпраці з туристичними агентами.
Модуль II Туристичне краєзнавство	
ТЕМА 1. ТУРИСТИЧНЕ КРАЇНОЗНАВСТВО ЯК НАУКА. СУЧАСНА СИСТЕМА КРАЇН СВІТУ.	1. Предмет та основні завдання туристичного краєзнавства. 2. Географічне положення та кордони країн. 3. Сучасна система країн світу та їхня типізація. 4. Форми правління та види адміністративно-територіального устрою країн світу. 5. Внутрішня будова держави.
ТЕМА 2. СУЧАСНІ СВІТОВІ ПРОЦЕСИ	1. Цивілізаційний підхід до вивчення країн сучасного світу. 2. Глобалізація. Міжнародна інтеграція. 3. Геоекономіка і геополітика. 4. Регіоналізація: сучасні підходи до поділу світу та окремих країн на регіони. 5. Регіони світу.
ТЕМА 3. КРАЇНИ ЄВРОПИ	1. Загальна характеристика Європи. 2. Регіони Європи. 3. Значення ЄС у розвитку економіки Європи.
ТЕМА 4: ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА НІМЕЧЧИНИ	1. Головні чинники та показники розвитку країни. 2. Туристичні чинники та ресурси.
ТЕМА 5: ІТАЛІЯ (ІТАЛІЙСЬКА РЕСПУБЛІКА)	1. Загальна характеристика соціально-економічного розвитку країни. 2. Туристичні центри країни.
ТЕМА 6: ВЕЛИКА БРИТАНІЯ (ОБ'ЄДНАНЕ КОРОЛІВСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ)	1. Загальна характеристика країни. 2. Історико-культурний ресурс країни.
ТЕМА 7: ФРАНЦІЯ	1. Основні показники розвитку країни. 2. Туристична індустрія країни

7.3 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Модуль І. Міжнародний туризм	
Тема1. Міжнародний туризм як форма міжнародних економічних відносин	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Середовище міжнародного туристичного бізнесу та тенденції його розвитку	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 3. Суб'єкти міжнародного туристичного бізнесу.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Туристичний продукт як складова пропозиції в міжнародному туристичному бізнесі	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5 Регулювання міжнародного туристичного бізнесу на національному та світовому рівні.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 6. Організаційні засади створення та діяльності туристичного підприємства.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема7. Особливості організації співпраці туристичного підприємства з постачальниками послуг	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Модуль ІІ. Туристичне краєзнавство	
Тема 1. Туристичне країнознавство як наука. Сучасна система країн світу.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 2. Сучасні світові процеси	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 3. Країни Європи	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4: Федеративна Республіка Німеччини	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5: Італія (Італійська Республік)	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

Тема 6: Велика Британія (Об'єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 7: Франція	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СХЕМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Модуль 1_Міжнародний туризм	
Тема 1. Міжнародний туризм як форма міжнародних економічних відносин	1. Понятійний апарат міжнародного туристичного бізнесу 2. Види міжнародного туризму. 3. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму. 4. Вплив світових глобалізаційних процесів на розвиток міжнародного туристичного бізнесу. 5. Соціально-економічна роль туризму. 6. Фактори розвитку міжнародного туризму.
Тема 2. Середовище міжнародного туристичного бізнесу та тенденції його розвитку	1. Умови та чинники розвитку міжнародного туризму 2. Процеси транснаціоналізації та глобалізації в міжнародному туризмі 3. Діяльність ТНК на світовому туристичному ринку 4. Прогноз розвитку міжнародного туризму.
Тема 3. Суб'єкти міжнародного туристичного бізнесу.	1. Постачальники туристичних послуг. Діяльність компаній, що забезпечують перевезення туристів 2. Заклади розміщення туристів 3. Заклади харчування туристів 4. Діяльність екскурсійних бюро та компаній, які пропонують туристичні атракції 5. Діяльність посередників в міжнародному туризмі
Тема 4. Туристичний продукт як складова пропозиції в міжнародному туристичному бізнесі	1. Сутність та особливості турпродукту 2. Поняття та види туристичних послуг 3. Структурні складові туристичного продукту 4. Життєвий цикл туристичного продукту
Тема 5 Регулювання міжнародного туристичного бізнесу на національному та світовому рівні.	1. Інструменти регулювання міжнародної туристичної діяльності. 2. Міжнародні акти, які регулюють туристичну діяльність. 3. Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні. 4. Державні органи регулювання туризму в Україні.

Тема 6. Організаційні засади створення та діяльності туристичного підприємства.	1. Організаційний аспект створення туристичної фірми. 2. Порядок державної реєстрації та особливості оподаткування діяльності фізичної особи підприємця. 3. Порядок державної реєстрації юридичної особи та особливості оподаткування. 4. Банківська гарантія для турагента і туроператора: основні аспекти та тарифи.
Тема 7. Особливості організації співпраці туристичного підприємства з постачальниками послуг	1. Критерії оцінки та відбору ділових партнерів та постачальників. 2. Особливості співпраці з зовнішніми туроператорами. 3. Організація співпраці з готелями, санаторно-курортними комплексами та іншими засобами розміщення туристів. 4. Особливості організації співпраці з транспортними компаніями. 5. Організація співпраці зі страховими компаніями. 6. Особливості співпраці з туристичними агентами.
Модуль II Туристичне краєзнавство	
Тема 1. Туристичне краєзнавство як наука. Сучасна система країн світу.	1. Предмет та основні завдання туристичного краєзнавства. 2. Географічне положення та кордони країн. 3. Сучасна система країн світу та їхня типізація. 4. Форми правління та види адміністративно-територіального устрою країн світу. 5. Внутрішня будова держави.
Тема 2. Сучасні світові процеси	1. Цивілізаційний підхід до вивчення країн сучасного світу. 2. Глобалізація. Міжнародна інтеграція. 3. Гоекономіка і геополітика. 4. Регіоналізація: сучасні підходи до поділу світу та окремих країн на регіони. 5. Регіони світу.
Тема 3. Країни Європи	1. Загальна характеристика Європи. 2. Регіони Європи. 3. Значення ЄС у розвитку економіки Європи.
Тема 4: Федеративна Республіка Німеччини	1. Головні чинники та показники розвитку країни. 2. Туристичні чинники та ресурси.
Тема 5: Італія (Італійська Республік)	1. Загальна характеристика соціально-економічного розвитку країни. 2. Туристичні центри країни.
Тема 6: Велика Британія (Об'єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії)	1. Загальна характеристика країни. 2. Історико-культурний ресурс країни.
Тема 7: Франція	1. Основні показники розвитку країни. 2. Туристична індустрія країни

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Зміст	Кількість балів
1	Підготовка презентацій і їх захист	10 балів
2	Виконання індивідуальних проєктів	10 балів
3	Виконання тестових завдань	10 балів

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу;	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанних та туристичних послуг, а також суміжних наук.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і

завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.	ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.
РН 20. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	Пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни, пошуковий, виконання завдань.	Поточний контроль: доповіді на семінарських заняттях, виконання практичних вправ, підготовка презентацій і їх захист, виконання індивідуальних проєктів, виконання тестових завдань Підсумковий контроль: екзамен.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/28_balno-nakop-systema-otsinyuvannya_28.06.2024.pdf.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, заліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНЮВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	М1	М2	РАЗОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5	5	10
	Виконання практичних завдань	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА			
	Підготовка презентацій і їх захист	5	5	10
	Виконання індивідуальних проєктів	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛ (іспит)	-	-	40
	Загальний бал ОК	-	-	100

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат,

	0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання	5 балів: – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Економіка туризму є іспит, на його складання надається 40 балів.

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосовувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Відмінно	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосовувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Добре	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені	Добре	30-32

помилки.		
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	Задовільно	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	Задовільно	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов’язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://surli.cc/mjvuka>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://surli.cc/mjvuka>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту на ЦОДТ, а також в месенджерах.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Божидарник Т.В. Міжнародний туризм: навч. посібник. Рекомендовано МОН України. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
2. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шекеринець В.В. Міжнародний туризм: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 254 с.
3. Макогін З. Я. Міжнародний туризм : навчальний посібник. Львів: видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2018. 396 с.
4. Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 544 с.
5. Міжнародний туризм : навчальний посібник. С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 328 с.
6. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Київ, 2018. 661 с.
7. Полчанінова І.Л., Покоłodна М.М. Рекреаційні комплекси світу: навч. посібник, Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 107 с.
8. Юрченко С. О., Юрченко О. Є. Міжнародний туризм : навч. посіб. для студентів спец. «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини». Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 327 с.

Допоміжна література

1. Бондаренко Л. А. Міжнародний туризм в Україні: проблеми та перспективи подальшого розвитку. Ефективна економіка. 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5289>
2. Гук Н. А. Міжнародний туризм в Україні: реалії та перспективи. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2016. Вип. 7. Ч.1. С. 100 – 102.
3. Козловський Є. В., Булгакова Н. В. Законодавче забезпечення туристичної діяльності в іноземних державах. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1061>
4. Лютак О.М. Особливості нормативно-правового регулювання міжнародних туристичних зв'язків України. Причорноморські

економічні студії. 2016. Випуск 12-1. С. 27-30.

5. Маковей Ю. Розвиток сфери туризму в Україні. Ефективність державного управління. Збірник наукових праць. 2015. Вип. 44. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavniststvo_1/edu_44/fail/ch_2/13.pdf

6. Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальності 8.14010301 «Туризмознавство» / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника / укладачі В.С. Великочий, О.І. Дутчак, В.В. Шикеринець. Івано-Франківськ: Видавель Кушнір Г. М., 2015. 254 с.

URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php/403222/mod_resource/content/1/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf

7. Охріменко А. Досвід європейських країн фінансування туризму. Вісник Львівського університету. 2014. Вип. 34. С. 160 – 167.

8. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 126. 2015. С. 13 – 23.

9. Подлепіна П. О. Міжнародний туризм, як рушійна сила економічного поступу країн, що розвиваються. Вісник Хмельницького національного університету. 2018. № 4. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/pdfbase/2018/2018_4/jrn/pdf/52.pdf

10. Пурська І. Класифікаційні ознаки міжнародного туризму. Вісник львівського університету. Серія міжнародні відносини. 2016. Вип. 40. С. 187–195.

11. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: Монографія. За заг. ред. проф. В.Г. Герасименка. Одеса: Астропринт, 2013. 334 с.

<http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2289/1/%D0%A0%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%20%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%20%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83.pdf>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Всесвітньої організації туризму. - URL: www.world-tourism.org.

2. Навчальні матеріали онлайн. - URL: <http://pidruchniki.com/turizm/>

3. Все о туризме. - URL: <http://tourlib.net/>

4. Міжнародний туризм: журнал про мандрівки та відпочинок. - URL: <https://intour.com.ua/arkhiv-zhurnala/mizhnarodnyi-turyzm>

5. Сайт всесвітньої туристської організації. - URL: <https://www.unwto.org/> -

6. Сайт державного агентства розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua/> -

7. Сайт Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkp.gov.ua/> -

8. Сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Закон України Про туризм від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> –

10. ДСТУ 4268:2003. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги. URL: https://dnaop.com/html/29636/doc-%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3_4268_2003